

OVOU VLASTNÍ CESTOU

MOST
K ÚSPĚCHU

*Neexistuje správná cesta,
ale pouze tvoje vlastní cesta.*

PETR ZELÍK

BÝT V ROVNOVÁZE

Čajové zahrady na Srí Lance jej svou vůní, malebností a zdánlivou nekonečností okouzly natolik, že se v devadesátých letech pustil do podnikání se sypaným čajem. Čajová kultura i filozofie pěstitelských zemí se staly jeho vášní, která trvá už sedmadvacet let. Petr Zelík svou firmu po rodinné diskusi pojmenoval podle latinského názvu pro čtyřlístek. Tento symbol mu přinesl štěstí, které jej společně s jeho houževnatostí a pílí pomohlo vyvézt ze všech dosavadních svízelných situací.

Jaké byly vaše podnikatelské začátky?

V roce 1988 jsem absolvoval Vysokou školu ekonomickou v Praze. Když jsem pak v září 1989 končil povinnou základní vojenskou službu, přemýšlel jsem, jak se životem dále naložit. Několik týdnů poté přišla sametová revoluce a s ní zásadní změny ve společnosti, které mým aktivitám postupně pomohly udat správný směr.

Jsem rodák z Lipníku nad Bečvou. Z Prahy jsem se vrátil na Moravu a začal pracovat v olomoucké Sigmě v zahraničně-obchodním oddělení. Mé angažmá však vydrželo jen pár měsíců, místní poměry byly velmi spjaté s předrevoluční dobou, ničemu novému jsem se bohužel nepřiučil.

V lednu 1990 jsem se tedy přemístil do Slušovic, které si nesly pověst socialistického zázraku. Možnost poznat nové metody práce se nabízela. Porevoluční kvas však zastihl také tento podnik a došlo k rychlému rozkladu jeho aktivit.

Spolu se čtyřmi dalšími kolegy jsme proto založili soukromou společnost s cílem rozvinout obchodní činnost. Brzy poté se nám naskytla příležitost distribuovat čaje Teekanne, které tenkrát v Československu nikdo neznal. Ovládali jsme jazyky, rozuměli ekonomii, trh byl poměrně prázdný a úspěch se rychle dostavil. Relativně brzy jsme však zjistili, že máme každý trochu jiné představy o fungování firmy a o dva roky později jsme zůstali už pouze dva. V létě 1992 jsme již byli etablovaným velkoobchodem s potravinami, v jehož portfoliu byly vedle čajů také žampiony, müsli, oříšky nebo džusy. V takto rozptýlené činnosti jsem ale pokračovat nechtěl. Impulzem pro další změnu mi byla cesta na Srí Lanku, po které rozhodnutí k obratu došlo.

Ostrov mě okouznil. Vůně čerstvého čaje na svěže zelených plantážích, příjemní, skromní lidé, souznění s přírodou. Byl to zážitek srovnatelný s tím, jako když člověk poprvé v životě spatří moře – vůně čaje a za obzor se valící zahrady s čajovníky jako by byly paralelou na bezbřehý, solí nasycený oceán...

Rozhodl jste se tedy pro sypaný čaj?

Ano, rozhodl jsem se, že původní firmu opustím a v létě 1993 jsem založil Oxalis.

K rozjezdu firmy jsem použil prostředky získané z dosavadního podnikání a otevřel ve Zlíně velký čajový dům – koncept čajovny a prodejny pod jednou střechou. Na začátku 90. let však lidé sypaný čaj téměř neznali, bylo značně obtížné jim sdělit, co vlastně nabízíme. Na trhu se objevovaly výhradně porcované čaje v nálevových sáčkích. O druhové pestrosti čajové nabídky ve svobodném světě obyvatelé východní Evropy neměli potuchy. První roky nepřinášely žádný ekonomický úspěch. V roce 1995 jsem stál opět na začátku, původní kapitál však byl téměř vyčerpán. Spásným nápadem, který zákazníkům sypané čaje přiblížil, bylo zavedení skleněných dóz na prodejny. Lidé tak najednou měli možnost prohlédnout si strukturu čaje, sami nadzvednout víko a nechat se oslovit vůní. Dalším impulzem k prosperitě bylo otevření prodejen na frekventovaných místech v Praze – ve Vinohradském Pavilonu a Centru Černý Most. Úspěch pak na sebe nenechal dlouho čekat. Začali se ozývat regionální návštěvníci našich pražských prodejen, kterým se tento koncept zalíbil. Chtěli otevřít vlastní podobné provozovny na různých místech republiky. Zrodil se velkoobchod, postavily se základy budoucí franšizové spolupráce.

Potom ale přišel jeden z těch nejtěžších okamžiků, které sebou podnikání může přinést...

Ano, rok 2000 mi přinesl nepříjemné překvapení. Jeden z prvních zaměstnanců se rozhodl posílit postavení ve společnosti, požadoval vlastnický podíl. Po zkušenostech v předchozím podnikání jsem na návrh nepřistoupil, hledal jsem jiná řešení. Dotyčný však nakonec po vzájemné dohodě a finančním vypořádání firmu opustil. Měl jsem za to, že situace je k oboustranné spokojenosti vyřešena.

Vše ale bylo jinak a na Vánoce 1999 nečekaně přiletěla černá labuť...

Dotyčný nastoupil k našemu tehdy jedinému exportnímu partnerovi na Slovensku. Zároveň s tím však odcizil všechny do té doby vytvořené receptury pro míchání čajových směsí. Nejenže nám naboural celý slovenský trh, ale zároveň začal ze Slovenska ohrožovat naše zájmy v České republice. Byla to rána pod pás a ponaučení do budoucna.

Jakým způsobem jste tu krizi překonali?

Oxalis byl v té době ještě relativně malá firma. Zhruba tři roky jsme prožívali velmi těžké období. Na druhou stranu nás tato událost vyburcovala ke značnému úsilí a velké kreativitě. Urychlili jsme vývoj. Nejpopulárnější názvy čajů jsme nechali patentově chránit, otevřeli jsme rekordní počet nových obchodů, rozvinuli franšizovou spolupráci, vytvořili exportní oddělení a vehementně začali podporovat vývoz.

Zpočátku jsme nakupovali v Hamburku, kde probíhá asi 50 procent obchodu s čajem v Evropě. Nyní již čaje dovážíme výhradně ze všech známých i méně známých pěstitelských zemí, ať už jde o Čínu, Indii, Srí Lanku, Japonsko, Jižní Koreu, Vietnam, Keňu či Jižní Afriku. Krize s odchodem pracovníka akcelerovala přechod od překupu v Evropě k nákupu suroviny přímo v zemích původu. Dnes provozujeme specializovanou maloobchodní síť s desítkami poboček, zásobujeme trhy v několika desítkách zemí světa.

Jste na trhu sedmadvacet let, co vás stále motivuje?

Zpočátku mou hlavní motivací byla vášeň pro čaj. Tento nápoj je pro mě srdeční záležitostí a nikdy pro mne neznamenal pouze obchodní komoditu. Potřebuji, aby moje podnikání mělo nějaký přesah, aby pokud možno neslo poslání do budoucna.

Snažím se dále rozvíjet své myšlenky, hledat nové aktivity. V Praze ve Vodičkově ulici jsme nedávno otevřeli koncept s názvem Coffeetearia. Jde o čajo-kávový bar v moderním stříhu, kde si člověk může v klidu uprostřed

metropole ochutnat naše nejlepší čaje či kávy z naší pražírny. Na stejné adrese je také umístěna prodejna s naším kompletním sortimentem, a to jako jediná v tuzemsku. V dalším patře je pak umístěn provoz určený k pořádání workshopů a školení, kterému jsme dali název Czech Tea Centre. Sem budeme zvat provozovatele čajových zahrad a kávových plantáží, aby zde své projekty představili. Zde chceme široké i odborné veřejnosti ukázat, jak vypadá párování čaje se zážitkovou gastronomií, pořádat paralelní degustace čaje a vína nebo nechat účastníky sestavit vlastní čajové směs.

V našem slušovickém sídle pak máme ambici vytvořit zákaznické centrum s čajovým a kávovým muzeem, kinosálem promítajícím filmy z pěstitelských zemí, pořádat pravidelné exkurze.

Máte obrovské životní i podnikatelské zkušenosti. Co byste rád předal mladší generaci?

Shodou okolností přednáším maturitním ročníkům na středních školách v rámci projektu „Můžeš podnikat“. Představuji svou životní cestu, různá úskalí na ní. Zároveň se snažím probudit ve studentech iniciativu a chuť být v životě aktivní. Nejsem však naivní a vím, že jen zlomek z nich se skutečně vydá na podnikatelskou dráhu. Podnikavý a kreativní však může být každý z nich i v rámci zaměstnání. Pokud už se tedy podnikatelem v budoucnu nestane, alespoň by mohl a měl prokázat iniciativu a podnikavost v rámci své profese.

Co považujete za úspěch?

Za úspěch považuji fakt, že má práce je mým velkým koníčkem. Dělán opravdu to, co mě baví. Bohužel má takto postavený život jen menšina lidí. V čaji jsem se doslova našel. Je to nejen fantastický nápoj, který uhasí žízeň, dokáže povzbudit činnost mozku, koncentrovat mysl, je součástí buddhistických meditací. Je zároveň velmi úzce propojen s východní

filozofií nahladu a klidu duše, což je mi velmi blízké. Jsem vděčný, že mi život umožnil být součástí čajové kultury, být v trvalém spojení s pěstitelskými zeměmi Dálného východu.

Máte nějaké pomyslné desatero, kterým se řídíte? Zásady, se kterými jste v souladu?

Ano, některé jsou výsledkem mých vlastních životních zkušeností, další jsem si vypůjčil od známých osobností. Tady jsou myšlenky, které jsou mi velmi blízké:

„Svoboda je nejtěžší a zároveň nejkrásnější věc, kterou máme.“

„Neexistuje správná cesta, ale pouze tvoje vlastní cesta.“

„Všichni jsme jen výsledkem toho, o čem přemýšlíme.“

„Jediná jistota je změna.“

„Bud' sám změnou, kterou chceš vidět ve světě.“

„Nikdy nebudete mít pod kontrolou všechny situace, ale můžete mít pod kontrolou svůj vlastní přístup.“

„Pokud nemůžeš najít vnitřní klid u sebe sama, pak ho nenajdeš nikde jinde.“

„Naděje není to přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že má něco smysl – bez ohledu na to, jak to dopadne.“

„Vše je tak, jak má být. Řízením osudu jsme vlastně vždycky ve správný čas na správném místě. S lidmi, kteří jsou v tu chvíli potřebnou součástí našeho příběhu.“

Vše je tak, jak má být. Řízením osudu jsme vlastně vždycky ve správný čas na správném místě. S lidmi, kteří jsou v tu chvíli potřebnou součástí našeho příběhu.

„Snažit se žít pokud možno tady a teď. Je důležité přesměrovat pozornost na současný okamžik nebo na vytváření pozitivních plánů do budoucna, než se trápit minulostí.“

Co je pro vás v životě nejdůležitější?

Za nejdůležitější považuji udržení balance. Připadá mi, že život je často procházka po vratkém laně s vyvažovací tyčí v rukách. Myslím, že na životní cestě člověk absolvuje dlouhou řadu vychýlení z rovnováhy a neustále hledá cestu k jejímu obnovování, pokud tedy není životem dobrovolně vláčen. Období, kdy je vše opravdu v pořádku (zdraví, vztahy, osobní ekonomika, pocit štěstí a naplnění), nebývají dlouhá. Čas od času se objeví překážka, která život zčeří. Jde o to, aby období rovnováhy převažovala a byla co nejdélejší.

S tím souvisí i odpočinek. Jak se vám to daří?

Dnes bych řekl, že daří, ale v roce 2005 jsem zažil vyhoření. Jednoznačně jsem se vychýlil z rovnováhy, příliš se upnul k pracovním aktivitám a ani během víkendů či dovolených nedokázal vypnout neustálý tok myšlenek. Na služebních cestách jsem byl zvyklý naplánovat si maximum schůzek, jídlo a pití zůstávalo nakonec. Přepálil jsem pojistky a zůstal v úžasu, cože se to logicky stalo. Do této situace jsem se dostával několik let a trvalo dalších několik let, než jsem mohl říci, že osobní krizi mám za sebou. Obecně platí, že doba vychylování z rovnováhy se rovná době k jejímu návratu. Na něm však člověk musí tvrdě pracovat. Rozhodl jsem se pravidelně navštěvovat pěstitelské země a alespoň jednou ročně podniknout cestu tímto směrem. Pravidelně jsem začal sportovat, a to v každém ročním období. Začal jsem aktivně cvičit jógu, dvakrát se vypravil na jógový kurz do Indie. Právě toto cvičení mi hodně pomohlo ke ztracenému klidu, k nastolení mentální vyrovnanosti.

Jak byste charakterizoval sám sebe několika slovy?

Ctižádostivý, cílevědomý, houževnatý, ale i uvážlivý člověk, který věří tomu, co dělá. Myslím, že jsem zároveň empatický a soucitný. Na druhou stranu jsem až příliš citlivý, dokážu si věci hodně zabírat.

Co byste rád stihнул?

Rád bych přečetl většinu odborných knih z mé bohaté sbírky čajové a kávové literatury, ale také z jiných oblastí. Chtěl bych se zdokonalovat v cizích jazycích, navštívit další pěstitelské země. Velmi rád bych Oxalis transformoval na zážitkovou firmu, přiblížil zpracovatelské procesy spojené s čajem a kávou široké veřejnosti.

Co byste si přál?

Nejvíce si přeji, aby mé blízké okolí bylo zdravé, šťastné a spokojené. Jako krásnou třešničku na dortu bych v budoucnu viděl to, kdyby alespoň jedno z mých dětí převzalo otěže firmy.

Petr Zelík

OXALIS, spol. s.r.o.
(je součástí uskupení pod firmou OXALIS Holding a.s.)

EKONOMICKÝ PROFIL FIRMY

IČO	49435281
Sídlo firmy	K Teplinám 663, 763 15 Slušovice
Poslední veřejně známý obrat firmy (rok)	185 100 000 (2018)
Kategorie počtu zaměstnanců	50-99
Dosažené ekonomické hodnocení (Index Cribis)	B1
Negativní informace (semafor Cribis)	žádné
Počet subjektů v ekonomicky propojené skupině	7
Negativní informace v rámci ekonomicky propojené skupiny	žádné významné

Pan Zelík založil firmu Oxalis v raných devadesátých letech a je jejím výhradním vlastníkem. Firma je součástí jeho OXALIS holdingu a jde o ekonomicky stabilní a dobře zavedenou společnost dodávající čaje a kávu a to prostřednictvím kombinace internetového prodeje a kamenných prodejen. OXALIS holding měl v roce 2019 tržby 275 milionů Kč.